

TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSÉG¹ ENGEDELMÉVEL.

(23.)

Költ *Bétsben*, Böjt - más - Havának
(Mártziusnak) 21-dik napján, 1794-dik
Eszterdomban.

Hadi Környülmánások:

Hejdelbergából, kilentzedik Mártziusban
indított Tudósítása szerént Gróf *Browne*
Vezérünknek, még mindég sántz - készítés-
ben foglalatoskodott az Ellenség, *Germers-*
heimnál, 's minden élő-fákat ki-irtott egész
a' Rajnáig, hogy szabadon ki-láthasson a'
partra.

Koburg Hertzeg' híradásai, Valencien-
nesből.

Mártz. 3-dikán, sok szekerek mentek
Bouchainból Cambrayba, mellyeknek,

C c

hogy bátorságos utazások lehessen: kijöttek *Bouchain* (Busén) Várából, mintegy 500 gyalog, és 3 isoport lovas Frantziák, 's meg támadtak *Douchy*, és *Avesnes le Sec* előtt vigyázott Huzárjainkat. Ezek hatrább vonták magokat: de Fő Hg *Ferdinand* Magyar Lovas Reg. béli Fő Strása Mester, és az ezen oldalon lévő minden Első Őrállók Kormányozója *Stephais* Úr 3 isomó Huzárokkal, és két isomó Könnyű-lovasokkal előrenyomult, 's vissza nyomta az ellenséget. — Részünkről két ember kapott sebet, egy ló pedig agyon lövetett.

Frantzia Hennegau' szélein (*Quesnoi* Várán alól) vezérő *Kray* Generalmajorunk ellen, 3 felől törekedett Mártz. 4-dikén a' Frantziaság: de azt nyerte, hogy egy Kapitány, és 16 Dragonyosok, 's Vadászok el-fogattak közöttük, mintegy 30-an pedig le szabdaltattak, és még többen estek sebbe.

Philippeville Várából, melly *Lüttich* szélén fekszik, Fr. *Hennegauban*, két ezer gyalog, és négy száz lovas Frantziák omlottak ki Mártz. 6-dikán, és háromszort támadták meg egymás után Vadászainkat, és Teutschmeister Reg. béli gyalogjainkat: de hogy meg sejtették oldalról Barkó Huzárinkat, és a' nálunk szolgáló, *Saxe* nevű Fr. lovas osztályt: tüstént vissza vonták magokat, hat ember, és még több ló veszteséggel. A' nagy sár miatt, nem vághattak közéjük lovassaink.

A' Rojalistáknak új győzedelméről.

Párisból, Mártzius' 2-dikán. — „Még Február. 24-dikén indíttatott ide egy levél *Saumur* Városából, de azt nem olvasta-fel *Barrere* a' Nemzet-Gyűlése előtt; mivel következő értelmű vólt a' foglalata: — „*Vihiers, Beaupreau,* és *Cliffon* között, úgy bé vóltak kerítve három tsapatjaik a' Pártosoknak, hogy lehetetlennek látízatott szabadulások. Valósággal öszve is rontottuk vólna mi őket egésszen, ha ugyan az a' késedelmesség nem ártott vólna ez úttal is, a' melly sokszor erőtelenítette már a' mi hadi törekedéseinket. *Cordelier* (Republ. Generális), a' ki vissza-vonta magát valamennyire a' *Beaupreai* verekedés után, *Laroche-Jaquin*' (Rojal. Gen.) tsapatját tartozott vólna Febr. 23-dikán reggel megtámadni; *Tureau* pedig az alatt *Charette*' tsapatját *Vihiers*nél. *Du Truinek* kötelessége lett vólna, el-vágni, *Beaupreau,* és *Cliffon* között, az egyesülhetés' útját. — Ezen rendelések szerént, nem lett vólna annyi lelkek a' Rojalistáknak, hogy végképpen el ne pufztúllyanak, ha a' Republikánusok mindnyájan meg feleltek vólna önnön neveknék; ha mindnyájan igaz hazai szeretettől lelkesítették vólna; vagy is inkább, ha a' mi Generálisaink időt nem engedtek vólna magok' meg-támadtatására a' Rojalistáknak, kik is, Febr. 22-dik és 23-dik napjai között való éjtizakán olly

dühösséggel rohantak a' miéinkre, hogy ezek tsak hamar zurzavarba hozódván, futásra vették a' dolgot; 's *Douaig* és *St. Florennig* kergették és vágták őket a' Pártosok. Leg alább is vallott a' Közöns. Társaság hat ezer Ember kárt: mert *Vi-hierstől* fogva *Douaig*, és *Beaupreautól* fogva *St. Florentig* terítve vóltak minden utak Republikánusoknak testeikkel; 's forrottak a' pártos Férjfiaknak és Affzonyoknak sűrű sokaságától, melly, különb-különbféle ölü eszközökkel, mint pél. ok. sarlókkal, dárdákkal 's a' t. fel vólt fegyverkezve, és egy Republikánusnak se adott pardont. Kéntelenítettünk, ágyúinkat is kardélyban hagyni. — A' Pártosoknak több rendbéli győzedelmeik, párt-ütésre serkentették néhány Ofztályaikat Közöns. Társaságunknak; és tartani lehet tölle, hogy hozzájuk áll egész *Kis-Britannia*. (Az előbbeni fel-ofztás ízerént, *Kis-Britanniának* neveztetett egy darabja Fran. Országának. Tsupán *Britanniának* is mondatott, és íratott ollykor-ollykor; de tulajdonképpenváló neve tsak ugyan *Kis-Britannia* vólt, hogy annál könnyebben meg-különböztethette kiki, midőn hallott, vagy olvasott rólla, *Nagy-Britanniától*.) — Rajtunk lett diadalmaskodások után, nyomtatott tzedulákat küldöztek széllyel a' Rojalisták, mellyekben kérték a' szomszéd Ofztályokbéli Lakosokat, hogy fogjanak-

öfzve véllek, 's állyanak együtt boffzút az Óltárért, és Királyi Székért. “

Ezen levél előtt, más is érkezett *Párisba*, mellyről hasonlóképpen nem olvassuk, hogy közöltetett volna az, *Barrér* által a' Nemz. Gyűlésével; hanem tsupán annyit tudunk, hogy *Nogaret* nevű Republikánus Polgár írta azt *Conourgue* nevű helységről Febr. 18-dikán. A' levél' summája ez: „*de Vaucluse, des Bouches du Rhone, de Gard, és de l'Herault* nevű szép Ofztályaiban Közöns. Társaságunknak sok Tsábítók kerengenek, a' kik, nagy jutalmaknak ígérese által, igyekeznek elszé-
vesztetni a' Népnél. Én jártam ezen Olz-
tályokban, 's igaz *nadrágtalani* (*szán-
külotti*) hitemre mondom, hogy vajmi
sok héjjával vagynak még ott a' valóságos
Republikánusságnak a' Lakosok. Vagyon
a' többek között egy igen gonosz álnok
Hitegető, *Allier Domonkos* nevezetű —
Saillant, és *Charrier* Pártosok' tzimbo-
rássa — a' ki nem régiben szökött-meg a'
Commune Affranchiei (*Lyon*i) tömlőzből.
Ez a' dühös Ember el-futja egész déli részét
a' Közöns. Társaságnak, hol Szánkült, hol
Volontér (önként-való Katona), hol
pedig Kotsis módra öltözködve; valahol
meg-fordúl: pártütés' lelkét önt a' mérsék-
lett indulatú, a' gyenge szívű, és a' már
résszerént meg-vesztegettetett Polgárokbá.
A' *Gardi* Ofztályban, láttattak is már né-

melly jelei a' köz. fel-zendülésnek. — A' magokat úgy - nevező *Reformátusokat* (*Religionnaires*) reá vette az Emberi Nemzet' Ellensége *Pitt*, hogy fel-emellyék a' Vallás' Zázslóját, 's öfzve - törjék a' Haza' Attyának, *Marátnak*, Mellyj-képét, “

Frantzia Ország.

A' Foglyok eránt, tanátsot tartottak együtt, a' Közjóra, és Köz - bátorságra ügyelő Nemzet - Gyűlési Deputátziók, 's azoknak nevekben egy beszédet mondott *St. Just* Február. 26-dikán a' N. Gyűlése előtt, mellynek éppen ő vala akkor az Elöljárója. Gyakran félbe - szakasztatott beszéde, a' Gyülekezetnek közönséges tapsolása által, melly beszéd el - küldetett nyomtatásban minden Frantzia Nép - Társaságokhoz, és Seregekhez is. — Így szóllott *St. Just* a' többek között: „A' ki el - nézi a' vétket, fel - áldozza az a' virtust. Azok, a' kik szabadságokat kívánniak az Arisztokratáknak: nem akarják a' Közöns. Társaságot. Engedelemről, és kegyelemről beszéllenek. Az a' valóságos kegyelem, melly a' szabadságot ölő pártosokat gillyotinra küldi. — Van egy Felekezet a' Köz. Társaságban, melly különbkülönbféle állortzás ábrázatokban mutatja magát. Ha kegyelemről szólltok előtte: azon van, hogy félelmet öntsön belétek; ha pedig valamelly rémulést vesz körülöttetek észre: kegyelemről beszéll,

Ezen Felekezet, nagyobbítva adja - elő minden mi veszteségeinket; 's szinte semmit se szól győzedelmeinkről. Sohajt, egynehány öfzve - esküdtteknek megbüntettetéseken; 's azonban láttatik elfelejteni azon két száz ezer Patriotákat, kik az Ellenségek által ölettettek - meg. Ezen Felekezet, fel - nyitvatását kívánnya a' tömlöztőknek; 's ha ki - nyitjátok ti azokat: mind azok, a' kiket ki - eresztetek, fegyvert fognak ellenetek. Ha esztendővel ez előtt minden Rojalisták meg - árestáltattak volna: úgy nem kellett volna nekünk semmi belső vagy polgár - hadat folytatnunk. Bajok által készül - meg egy Revoluzió, 's tsupán fegyver által tehet szabadságra szert a' Nép. Kemény igazgatás alatt, nem lett volna se Federalizmus, se *Dumurié*. (Érti a' Federalizmus alatt, azt a' Felekezetet, melly, néhai *Brissot*' kormányozása alatt, több apró, és egymással szövetséges Köz. Társaságokra akarta fel - osztatni az egész Fran. Közöns. Társaságot, *Hollandiának*, és az *Amerikai* Közöns. Társaságnak formájára.) — *Charette*, és *Laroche-Jaquelin* (Rojalista Vezérek) meg - lövöldöztették azokat, a' kik nem úgy gondolkodtak, mint ők; 's nekünk nem akarják némelyek megengedni, hogy keményen bánnyunk azokkal, a' kik gátolni igyekeznek bennünket, nagy Revoluziónk' folytatásában? —

Efztendővel ez előtt, erővel akartak bennünket le-tsepülni. Most, száraztó betegségbe akarnak bennünket ejteni; 's kegyelemmel meg - ölni. — Magok ássák azok magoknak, önnön sírjokat: a' kik tsak félig víszik el-kezdet revolutziójokat. — Rövid időn meg fogjátok esmérni, hogy igaz ez az állítás; valamint az is, hogy tsupán annak tartozunk valamelly kedveskedéssel, a' ki tusakodott a' szabadságnak meg - erőssödéséért. " 's a' t.

Végezván előljáró beszédét *St. Just*, pégy tzikkelyeket terjesztett helybe-hagyás végett a' Gyűlés eleibe, mellyek mindjárt meg is állíttattak eggyező akarattal. Ezek azok: 1.) A' Köz-bátorságra ügyelő Deputáziónak vagyon hatalma reá, hogy szabadon botsáttasson minden fogva lévő igaz Hazafiakat. 2.) A' melly személly ki akar szabadúlni a' maga fogságából, köteles számot adni róla, mint viselte magát 1789-ik efztendőtől fogva. 3.) Az igaz Hazafiaknak tulajdonosi jussok, meg-séríhetetlen és szent. 4.) A' melly személlyekre reájok bizonyosodik, hogy Ellenségeik a' Közös. Társaságnak: azoknak jószágaik el-foglaltassanak a' Köz. Társaság' számára; magok pedig fogva tartassanak a' békességig, 's akkor örökre számkivettessenek a' Frantzia Közös. Társaságból.

Már végét szakasztotta vala a' Prézes az Ülésnek, midőn *Danton*, a' kinek legdörgőbb, 's élesebb szava van minden Kollégái között, azt kívánta még, hogy a' Revoluzion. Kommisszióknak is minden Tagjaik tartozzanak bé-bizonyítani a' Köz-bátorságra ügyelő Deputátzió előtt, hogy ők 1791 esztendőnek első Májussától fogva mindenkor valóságos Fran. Polgári módra gondolkodtak, és tselekedtek. Ezt a' feltételt is mindjárt végzéssé akarta tsinálni a' Gyűlés; de *Danton* maga kívánta, hogy annak meg-visgálását a' Köz-bátorságra ügyelő Deputátzióra kell előbb bízni.

Egy *Lyoni* gazdag Kalmár' Felesége, előbb két kis Gyermekeit vetette a' *Rhone* (*Rhodanus*) vizébe, azután pedig maga is utánuok ugrott abba, azon a' napon, melyen meg-ölettetett a' Republikánusok által a' Férje.

Elegyes Tudósítások.

Konstántzinápolyból, Januáriusnak 26-dikán. — „Nagy számmal vagynak itt a' Hazájokból ki-költözött Frantzia Tisztek. Már többen vétettek-fel száznál közzülök, török katonai szolgálatra.“

„Néhány napoktól fogva, olly hír kereng itten, hogy *Mikrel-Arabi* nevezetű Nép, melly *Persianak*, a' *Caspium-Tenger*' tizelein fekvő részét lakja, hadat izent az *Orosz* Tsászárnénak; 's vóltaképpen is hozzá kezdett az ellenségeskedéshez.“

Nápolyból, Mártzius' 4-dikén. — „A' melly arany és ezüst készületek nélkül el lehetnek a' Templomok: mind azokat a' pénz - verő házba parantsolta vitetni Fels. Urunk, olly ígéret mellett, hogy a' míg vissza lehetne szolgáltatni: három *procento* interest fog érettek fizettetni.“

„Anglus Tengeri - Vezér Lord Hood, egy hajót küldött ide *Korszika*-Szigetétől. Mindjárt rend - kívül - való Státus-Tanáts tartatott a' hajó' érkezése után. — Úgy halljuk, hogy hat ezer Katonák fognak innen küldetni *Korszikába*. — A' *Bétsi* Udvar' Követe, Gróf *Eszterházy*, gazdag ebédet adott a' napokban, mellyen minden Követek, a' *Nápolyi* Nemesség' színe, valamint a' most *Nápolyban* mulató idegen fő Személyek is jelen voltak.“

Romából, Mártzius' 7-dikén. — „Az Orosz - Birodalomból 3 Jésuiták érkeztek *Pármába*, kikkel minekutánna egynehány izbéli magános beszélgetést tartott volna a' Hertzeg: Kurirt küldött ide levelekkel, mellyeket minekutánna meg - olvasott Pápa ő Szentsége: vissza - bocsátotta a' Kurirt. — A' napokban húz derék nápolyi lovak vitettek itt által, mellyeket a' *Nápolyi* Felség küld ajándéku' *Bétsbe*, a' Fels. Császárnak.“

Stokholmból, Február. 14-dikén. — „Az Ölzve-esküvésben, úgy látszik, hogy

részre vett *Aminoff* Generálmájor is, a' ki Veje, Gróf *Rüth* néhai Státus-Ministernek. El-vesztette t. i. egyszerre a' gyalog Regementjét, 's egyfersmind olly parantsolatot is vett, hogy el ne merjen menni *Svédziai Pomerániából*. — Nagyobb bátorságnak okáért, a' reája való vigyázás bízott az *Ipára*, Gróf *Rüthre*, a' ki Kormányozója *Svédziai-Pomerániának*. — Nagy Barátja volt Báró *Armfeldt*nek Generál. *Aminoff*, valamint *Lagerbrinck* Úrnak is, a' ki most közelébb *Sudermaniai* Gubernátorságot, annakelőtte pedig Státus - Titoknokságot folytatott. — *Hamburg* szabad Városából a' *Német* - Birodalomnak, rabúl fog ide hozatni egy *Frantzia* Játészó (Komédiás.)“

Az *Angliai* Kereskedésnek eggy ága volt az eddig, hogy *Afrika'* szélein sok hajókat meg-raktak minden esztendőben az *Anglusok* Szeretsenekkel, kiket részzerént *Nagy-Britanniának*, részzerént más Hatalmasságoknak *Europán*, kívül való birtokaikba vittének el-adni. Ezen vad szokás ellen készített fel-tételét másodszor olvastafel *Wilberforce* Úr, az Ország - Gyűlése' Második Táblájának 25-dik Februáriusi Ülésében. Ellene szállott *Newuhan* Tanácsos, még pedig olly fundamentomból, hogy az említett fel-tétel, elő-mozdítója az Emberek' egyenlőségekről való tudománynak, 's elrontója a' társaságbéli minden különbség-

nek. — *Fox* Úr így szólott: „El-végezte egyszer az Ország-Gyűlése, hogy egy illy utálatos kereskedés hovatovább keskenyebb határok közzé szoríttassék; 1796-dik esztendőnek pedig első Januáriussával végképpen el-töröltessék. Tartozunk megmutatni az Orzágnak, Európának, és a' Világnak: hogy mi, nem játszunk ígérő szavunkal.“ — *Pitt* Úr is egy értelemben volt *Fox* Úrral: — „Hát, úgymond, a' melly párt-ütés' lelkét *Domingóban*, és más Szigetekben támasztand a' Frantzia Végzés: még inkább terjeszteniük-é mi az által, hogy mi nékiek Szeretseneket vinnénk *Afrikából*, kikről tudni való, hogy hajlandóbbak a' párt-ütésre, mint az ollyatén Szeretsenek, kik már régtől fogva szolgáltak *Amerikában*.“ — Hogy voksra ment a' dolog: 56 Tagok eggyeztek - meg a' *Wilberforce* Úr' fel-tételébe; és csak 38-an voltak annak ellene.

Rest többet jár; Fösvény többet költ.

Ezen magyar példa - beszéd' második részének; sok példák által meg - próbált igazságát, nagy erőben mutatja most egy *Koppenhágai* Tudósítás is, mellyből következendő elő - adást olvasunk: „Öt száz tallér fizetése járt itt esztendőnként egy Bádog - mivesnek, azért, hogy gondot tartott a' Királyi Palotában azokra a' bádog

tsüvekre, mellyek úgy vóltak alkalmaztatva a' szobák' pádimentomaik alá, hogy kémény - szolgálatot tehettek. Történt azonban, hogy minteggy esztendővel ez előtt ki-esett hivatalából a' Bádog-mives, mivel egy más érkezett *Svéd- Országból*, a' ki azt ígérte, hogy ő száz tallért sem kíván: még is színt'úgy véghez viszi az említett bádog-tsüveknek tisztogatását, és meg-kívántató jobbítgatását, mint az, a' ki 500 tallért kapott. Tetfzett az ígérlet, és kótya - vetye által 90 tallérokra le-fzállított esztendei fizetésért el is fogadtatott. Eleget mondotta a' Királyi Palota' Gondviselője, hogy olly tsekélly fizetésért nem fog a' Svéd, fel-vállalt kötelességében jól el-járni; 's innen az a' veszedelem következhetik, hogy meg-gyúl az egész Palota. Az előbbeni Bádog-mivesnél meg-vagynak rajzolatban minden tsüvek, következésképpen jól tudja azoknak minden öfveszerkeztetéseket, 's olly szemes is vólt, hogy ha leg-kissebb hibája esett valamellyik tsüveknek: már azt ő mindjárt meg-igazította; ugyan azért nem is történt semmi kár, annyi esztendők alatt: ámbár egy része a' tsüveknek fa-gerendákon fekszik. — Semmi foganatjok se lett ezen beszédeknek: az óltsó Bádog-mives fel-vétetett; — és igeri fundamentomosan lehet mondani: hogy a' kémélleni akartt négy száz tallérok okozták

most azt a' kárt, mellyet sok milliókkal lehet bé-kölni. "

Magyar Ország.

Keszthelyre, az ott lévő *Gymnásium*-nak Igazgatójává rendeltetett *Für Márton Úr Nagy-Váradról*, a' hol egygy érdemes főbb Tanító vala eddig a' Királyi Akadémiában.

Erdély Ország.

Szebenből, Mártzius' 3-dikán. — „Hat hetektől fogva, tsak a' hegyeken vagyon havunk: kellemetes tiszta napjaink járnak, mellyekben sokan panaszolkodnak ugyan, hogy *rheumatismust*, az az, olyan nyavalyát kapnak, melly a' test' apró lyukatskáin ki-szivárgó nedvességnék hirtelen-való meg-rekedésétől származik; de ennek nem az idő, hanem saját gondatlanságok az oka: mert azért, hogy nyári idő forma van télen, nem kell mindjárt nyári ruhára vetkezni. — Élő fáink, és vetéseink, a' mint most mutatják magokat: bővséggel bíztatnak. "

„Feldmarsall - Lieutenant *Enzenberg* Úrnak Kis-Alfzonyával, egybe - párasodott itt a' múltt héten Gróf *Pichler*, *Splényi* gyalog Regimentjének Oberstere. "

„Határ-örző két *Oláh* Regimentjeinknek néhai Brigadérossa, *Petritjevichi B.*

Horváth Kazimir Generális, Febr. 18-kán végeze itten, 59 esztendőkre terjedt érdemes, és *Erdélyre* nézve is különösen hasznos életét, szaraz betegségben. Az utolsó török háborúban Oberstere volt ezen derék Úr a' *Szekely* gyalog Regimentnek, 's úgy megkülönböztette magát vitézi jeles tettei által, hogy még a' *Moldvai* táborban *M. Therésia*' kereftjével tilteltetett és jutalmaztatott - meg. Februáriusnak 21-dikén temetteték - el egész pompával. "

B é t s.

A' Tsácz. Kir. Udvarnál Spnnyol Követseget folytatott Marki *Llano*, még Mártz. 9-dikén 300 fő úri Személyeket vendégelt vala magánál; 's 13-dik Mártzius' estvéjén a' halottak közzé számláltatott, életének 77-dik esztendejében. — Lelkére nézve, a' vala utolsó kívánsága, hogy ezer misék mondassanak érte; testére nézve pedig, hogy az, a' Dominikánusok' Templomának néhai kriptájába temettettessék. Az első kívánság, szentül tellyesítettett; hanem a' másíknak ellene volt a' közönséges rendelés, mellynek ereje szerént a' Marki' teste is a' külső temetőbe vitetett, hanem csak ugyan különös engedelemből, követ ki-rakott, és sír-tzím (epitaphium) által is megkülönböztetendő magános sírba helyezettettett, a' Követtség - Titoknokjának jelenlétében.

A' még most itt mulató *Waldeck* Herceget tsak ugyan *Olasz* Országba küldi ő Felsége: de nem *de Vins* Hadi Tármester helyébe, a' ki *Pedemontziumban* vezérel; hanem azon húsz és egynéhány ezer emberből állandó Seregnek kormányozá-ára, melly most gyűl-össze *Ausztriai Lambárdiában*. E' folyó Hónapnak végén el indul innen *Mediolánum* Városa felé, a' merre útnak indította már tábori szekereit, mellyeknek szállítása leg alább is bele kerül négy ezer forintjába a' Hertzegnek, a' mint maga mondotta.

A' most itt őrizeten lévő, kevés esztendővel pedig ez előtt Magyar Országban *Nagy-Várád* tájján kvártélyozott *Wallisch* vasas Reg.jének Obersterévé Gr. *Pálffy* Miklós neveztetett ő Felségétől, a' ki, második Fia, Gróf *Pálffy* Cancellarius ő Excelentziájának.

Generális *Karajtsai*, minden órán indul innen, ő Felsége' rendeléséből, a' Herceg *Koburg* Armádiájához.

Mára várják ide Nádor-Ispány ő Kir. Fő Hertzogségét.

